

Handläggare
Sigita Jogminaite
Telefon: 08 508 25 194**Till**
Socialnämnden
2023-01-24

Om arbetet med att villkora ekonomiskt bistånd med SFI för vissa personer

Svar på skrivelse från SD

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Veronica Carstorp Wolgast
socialdirektör

Maria Karlsson
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Gabriel Kroon (SD) har i en skrivelse till socialnämnden framfört ett antal frågor rörande arbetet med att villkora ekonomiskt bistånd med SFI för vissa personer. I skrivelsen ställs frågorna kring arbete med att villkora ekonomiskt bistånd med aktivt deltagande och godkänt-betyg på SFI-kurserna samt hur beslutsprocessen avseende deltagarkrav på SFI ser ut.

I ärendet redogör förvaltningen för under vilka förutsättningar den enskilde anses stå till arbetsmarknadens förfogande. För att ha rätt till ekonomiskt bistånd ska den enskilde i enlighet med 4 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL) göra vad han eller hon kan för att bidra till sin egen och sin familjs försörjning. Det innebär t.ex. att den som kan arbeta är skyldig, såvida det inte finns godtagbara skäl, att stå till arbetsmarknadens förfogande, t.ex. genom att vara aktivt arbetssökande.

Att stå till arbetsmarknadens förfogande innebär även att, vid behov, delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola. Om den enskilde inte anses stå till arbetsmarknadens förfogande kan rätten till biståndet påverkas.

Bakgrund

Gabriel Kroon (SD) har i en skrivelse till socialnämnden 2022-10-25 framfört ett antal frågor rörande arbetet med att villkora ekonomiskt bistånd med SFI för vissa personer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 18 januari 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 19 januari 2023.

Ärendet

I skrivelsens lyfts att individer som ges rätt till ekonomiskt bistånd från kommunen kan även villkoras med att delta i arbetsförberedande insatser. En sådan insats är svenska för invandrare SFI, ifall individen saknar fullgod svensk kunskap. Med anledning av detta ställs följande frågor i skrivelsen:

- Sker ett arbete med att villkora ekonomiskt bistånd med aktivt deltagande och godkänt-betyg på SFI-kurserna?
- Om ja, hur ser beslutsprocessen avseende deltagarkrav på SFI ut?

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialtjänstens ekonomiska bistånd är välfärdssystemens yttersta skyddsnät och har i första hand till uppgift att träda in tillfälligtvis vid försörjningsproblem som inte kan tillgodoses på annat sätt. Det ekonomiska stödet ska ge enskilda personer och familjer en skälig levnadsnivå.

För att ha rätt till ekonomiskt bistånd ska den enskilde i enlighet med 4 kap 1 § Socialtjänstlagen (SoL) göra vad han eller hon kan för att bidra till sin egen och sin familjs försörjning. Det innebär t.ex. att den som kan arbeta är skyldig, såvida det inte finns godtagbara skäl, att stå till arbetsmarknadens förfogande, t.ex. genom att vara aktivt arbetsökande.

Att stå till arbetsmarknadens förfogande innebär även att, vid behov, delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde dock rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande. Det innebär att när en person som kan arbeta ansöker om ekonomiskt bistånd krävs att personen som huvudregel är aktivt arbetsökande och på andra sätt står till arbetsmarknadens förfogande.

Om socialtjänsten bedömer att en biståndssökande kan stå till arbetsmarknadens förfogande kan vissa krav ställas på den enskilde. Socialtjänsten kan, kräva att den enskilde bland annat ska delta i arbetssökarverksamhet som sker i samarbete med

Arbetsförmedlingen. Under förutsättning att verksamheten i det särskilda fallet kan bedömas främja den enskildes möjligheter att få arbete, delta i verksamheter som anordnas för arbetslösa inom ramen för arbetsmarknadspolitiken, t.ex. arbetsmarknadsutbildning och vid behov delta i grundutbildning i svenska. Därav kan det förekomma att den enskilde behöver delta i språkutbildning för att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden. Kravet på att stå till arbetsmarknaders förfogande gäller de personer som inte kan försörja sig men som kan arbeta, dvs. de personer som har arbetslöshet som sitt huvudsakliga försörjningshinder.

När försörjningshindret är klarlagt upprättas en dokumenterad planering som bidrar till att skapa en struktur i arbetet för såväl handläggaren som den berörda personen för hur den enskilde ska uppnå självförsörjning. Man upprättar en förändringsplan där det tydligt framgår under vilka förutsättningar man är berättigad ekonomiskt bistånd.

Om Arbetsförmedlingen erbjuder en person att delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program eller arbetsförberedande insatser som innebär att läsa SFI och om socialnämnden godtar den planeringen vid prövningen av den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL så innebär det att socialnämnden t.ex. kan avslå en ansökan om ekonomiskt bistånd p.g.a. att en person utan godtagbara skäl har avvikit från den upprättade planeringen och står inte till arbetsmarknadens förfogande i tillräcklig utsträckning som krävs.

Socialtjänsten behöver ett beslutsunderlag vid prövningen av ansökan om ekonomiskt bistånd och avgör om underlaget är tillräckligt för att ligga till grund för ett beslut. Underlaget i sådant fall kan vara närvaro från SFI. Den enskilde behöver lämna in en närvarorapport som ligger till grund för beslutet. Dock finns inget krav på att påvisa godkända betyg.

Om personer som har gått på SFI inte visar någon progression kan anpassade undervisningsformer på SFI bli aktuellt. Undervisningen är då anpassad efter elever med olika behov och förutsättningar.

Om en enskild, som bedöms vara arbetsför, av ett eller flera skäl inte bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande är det därför som huvudregel en grund för att besluta om avslag på ansökan om försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL.

I förarbetena till SoL (prop. 2000/01:80 s. 94) uttalas följande i fråga om den enskildes skyldighet att stå till arbetsmarknadens förfogande. Den enskilde måste utnyttja alla de möjligheter som normalt står honom eller henne till buds. Den som kan arbeta är skyldig att söka arbete. Grundutbildning i svenska (SFI) räknas till de åtgärder som en arbetslös socialbidragstagare kan vara skyldig

att delta i, eftersom kunskaper i svenska normalt måste vara en förutsättning för att få arbete i Sverige (prop, 1996/97:124 s. 75).

Sammanfattningsvis kan man säga att socialtjänsten utgår från att man kan ställa samma krav på närvaro vid SFI som på arbetsmarknaden, naturligtvis med utrymme för individuella bedömningar.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bilaga

1. Skrivelse från SD om arbetet med att villkora ekonomiskt bistånd med SFI för vissa personer.